

Elnapolták a Házat.

(A Szege budapesti tudósítójától.) Daruváry Géza helyettes miniszterelnök és Scitovszky Béla házelnök együttes akciója eredménnyel járt. A parlamenti pártok egyhanguan hozzájárultak a nemzetgyűlés elnapolásához. Ily módon a nemzetgyűlés szünetét május 29-ig hosszabbították meg.

Bethlen gróf hazaérkezésétől egyébként a délelőtti folyamán a legteljesebb bizonytalanság uralkodott. A párt a miniszterelnök ünnepélyes fogadtatására készült, pozitív adatok hiányában azonban egyesek azt tartották, hogy Bethlen gróf inkognitóban akar hazaérkezni és itt kitér az ünnepelés elől. A miniszterelnök puritán egyéniségét ismerve, ebben a felfogásban sokan osztoztak, a pártvezetőség előtt azonban többen kifejezték azt az óhajukat, hogy a miniszterelnököt mindenáron üdvözölni óhajtják a pályaudvaron. Dél felé ismeretessé lett, hogy Bethlen gróf estefelé érkezik, ki van merülve és elfáradva a sok éjszakai utazástól. A képviselők így megállapodtak abban, hogy kivonulnak ugyan az állomásra, de az igazi üdvözlés csak holnap lesz a pártban, hol a miniszterelnök megjelenik.

Nagyatádi a legvégsőig kitart földreformja mellett.

Több ízben megírta a Szege, hogy nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter földreformnovellája a szakköröknek milyen osztatlan felzudulást okozta és hogy az OMGE, mely pedig magában tömörít minden gazdasági tekintélyt és szakértőt, felvette a harcot a novella ellen. Először Somsich László gróf bírálta igen éles szavakkal a javaslatot, majd szombaton Hadik János gróf tört még sokkal súlyosabban pálcát a novella felett.

Változások a városi póthitel körül.

(A Szege tudósítójától.) A polgármester a pénzügyi bizottságot péntek délután öt órára hívta össze, hogy a városi politika legaktuálisabb kérdését, a póthitel ügyét tárgyalta. A tanács alig néhány nap előtt foglalkozott a pótköltségvetés kérdésével a főszámvevő előterjesztése alapján, de már ez az elmúlt néhány nap is elég volt arra, hogy a tervezet megváltozzon, a póthitel bevételi és kiadási tételei megváltozzanak. A főszámvevő eredeti előterjesztése szerint az akkori ár- és értékviszonyok mellett a város háztartásához a rendes költségvetés már felemészített 210 millió koronás előirányzatán kívül, ebben az évben még 563 millió korona szükséges.

A főszámvevő azonban revidálta a többletkiadások fedezetéről kijelölt többletbevételeket és megállapította, hogy azok kissé túlzottak, a gyakorlatban nem állhatják meg helyüket. Ezért redukálnia kellett a kiadási tételeket is. A redukálás során az eredeti ötszázhatvanhárom millió ötszázötvenöt millióra zsugorodott össze. A póthitel legfontosabb tétele, a városi alkalmazottak javadalmazására szánt 250 millió korona természetesen nem változott, mivel az alkalmazottak amúgy sem valami fényes fizetését nem igen lehetne redukálni. Változtak azonban azok a tételek, amelyek szintén elsőrendű fontosságúak, de a háború óta már megszoktuk állandó mellőzéstük. A város rendezésére, az utcák javítására, aszfaltozásra, köztisztaságra, közegészségügyre és egyéb hasonló szociális ábrándra gondolunk. A fedezeti tételeknél viszont a városi javadalmak többletjövédelmé maradt változatlan és a földhaszonberek növekedéséből várható többletjövédelmé csökkent, mert a torony alatti politika leplezetlen irányelve nem engedi, hogy az őszi béreket huszezer koronás buzaár alapján kalkulálják a város számvevői.

A póthitel összege azonban még az 515 millió koronánál sem stabilizálódhatott. Közbe jött ugyanis néhány újabb elkerülhetetlen kiadás, így a felsőtiszpartit ut kiközvetése hat millióval, a külterületi középületek tartarozása hat millióval, aszfaltozás öt millióval és más kisebb kiadásra négy-öt millióval, amelyeket még be kell illeszteni a számvevőségnek a redukált póthitel keretébe. Azt még nem döntötték el, hogy erre az új kiadásra új fedezetet keresnek-e, vagy pedig a régi fedezeti tételek újabb redukálásával teremtenek fedezetet. A pénzügyi bizottság pénteki ülése dönti különben el majd

Az OMGE és a többi agrárius szervezet szombati konferenciáján részleteiben is tüzetesen megbeszélte a földreformnovella tervezetét. Eleinte úgy tervezték, hogy a bírálatot és Hadik János gróf határozati javaslatát, mely a földreformnovella visszavonására vonatkozik, holnap terjesztik a kormány elé. Ma azonban még nem készült el a munka és így az a helyzet, hogy valószínűleg pénteken kerül a kormány elé az OMGE felterjesztése. Azok a gazdasági egyesületek, melyek a szombati ülésen is résztvettek, szintén megkapják a bírálatot. Úgy értesülünk, hogy ezek a gazdasági szervezetek szintén csatlakoznak az OMGE-nak a kormányhoz intézendő felterjesztéséhez.

Ma délelőtti a parlament folyosóján az OMGE állásfoglalásáról és memorandumáról sok szó esett és a képviselők egyrésze körülvette nagyatádi Szabó földművelésügyi minisztert, aki a következőket mondta a körülötte állóknak:

— Nem akarom lebecsülni azt, ami az OMGE-ban történt, azonban nagyon csatlakoznak, ha azt hiszik, hogy visszavonom az indítványt. A keztyűt elvetették a tulsó oldalon. Én állom a harcot és őszintén szólva sokkal jobban is érzem magam, ha támadnak. A novellát nem vonom vissza és ha csak magam is állok mellette, kitartok a legvégsőig. A novellát nem engedem.

Hódmezővásárhely bizalmat szavazott Bethlennek.

Vásárhely városa május havi rendes közgyűlésén a miniszterelnöknek bizalmat szavazott abból az alkalomból, hogy Bethlen István gróf külföldi utjáról visszatért. A határozatot táviratban küldték meg a miniszterelnöknek.

a kérdést. Mivel a város pénzügyi helyzete ismét nagyon válságos, valószínű, hogy a pénteki ülés nem lesz teljesen viharmentes. Sokan attól „félnek”, hogy a bizottság többsége a földhaszonberek haladéktalan rendezését javasolja majd a tanácsnak, mint a válságos pénzügyi helyzet egyetlen orvosságát.

A pénzügyi bizottság ülésének egyébként több más pontja is lesz. A nem szorosan vett közigazgatási alkalmazottak ugyanis kérvényt nyújtottak be a város tanácsához és azt kérték, hogy a természetbeni ellátás készpénzváltásán kívül utalja ki a város azt a ruha, vászon, cipő és tüzelőanyagot, vagy annak pénzbeli ellenértékét is, amit a szorosan vettek kapnak az államtól. A számvevőség hozzávetőleges számítása szerint a kérelem teljesítése évente 70—80 millió korona új kiadással terhelné meg a város mérlegét. Fedezetet természetesen nem talált a város szorosan vett tanácsa és azt reméli, hogy a pénzügyi bizottság sem talál majd fedezetet és így a kérelem elutasítását fogja majd javasolni. Mivel azonban a földberek rendezésével megoldódna ez a probléma is, a fedezet előteremtése nem ütközik valami nagy nehézségbe.

Tárgyalja még a pénzügyi bizottság az uzszegedi elemi iskola javításának az ügyét is, erre egymillió korona kellene és ezen kívül néhány kisebb jelentőségű pénzügyi kérdéssel is foglalkozik. A tárgyalási kérdések azután visszakérülnek a tanács elé és a májusi közgyűlés tárgysorozatát gazdagítják.

— Az erdélyi magyar iskolák siralmas helyzete. Ugron István, az erdélyi magyar párt alelnöke Bukarestben kihallgatáson jelent meg Bratianu miniszterelnöknél és kifejtette az erdélyi magyar iskolák tarthatatlan helyzetét. Ezután Ugron István Ferdinánd király elé memorandumot terjesztett, amelyben felsorolja a magyar iskolák sérelmeit és bejelenti, amennyiben orvoslást nem nyernek, úgy az erdélyi magyarság kénytelen lesz panaszaival a népszövetség elé járulni. Az Ugron István által átnyújtott memorandummal kapcsolatban az erdélyi magyar párt hivatalos közleményt adott ki, amelyben bejelenti, hogy úgy az oláh miniszterelnök, mint a király komoly megértést tanúsítottak a magyar nemzeti kisebbségek iránt.

Az állami palota.

Irta: dr. Pálffy József.

Amióta Regdon Gejza műszaki főtanácsos felvetette az állami palota építésének eszméjét, a kérdés állandóan foglalkoztatja a város közönségét. Tévedés volna azt hinni, hogy csak az ipari körökben érdeklődnek különösebben az állami palota létesítése iránt amiatt, hogy az építkezéssel munkához jutna az építő- és rokon szakmabeli ipar. Mindenesetre ez egymagában is elég indok lehetne ugyan, hogy a hivatalos körök, melyeknek bármilyen módon befolyásuk van az eszme megvalósítására, mindent elkövetssenek, hogy azt előbbre vigyék. Azonban az állami palota felépítésének ügye sokkal nagyobb koncepciójú kérdés, semhogy megmaradna az ipari érdekelttség körében, mert az éveken keresztül munkához jutó iparosokon kívül az elhelyezendő hivatalok, a felszabadult lakások, a város szépitése, egy városrész rendezése, nagyszámu üzlethelyiség és új lakás létesítése, a vásárcsarnok ügyének előbbre vitele révén érdekli az a város egész közönségét.

Regdon főtanácsos nagyszabásu tervei szerint az állami palota hozzávetőleges számitás szerint egymilliórd költséggel épülne fel és oly imponáló nagy méretekben, hogy abban elhelyezhető lennének, a bekövetkező fejlődés lehetőségeit is figyelembe véve, az összes állami hivatalok, melyek ezidőszerint a városban szétszórta, jól-rosszul, a célnak meg nem felelően, többnyire magánlakásokban vannak elhelyezve. Így elsősorban odahelyezhetnék a szegedi rendőrkertületi főkapitányság és kapitányság összes előadói, számviteli, gazdasági, kezelői és segédhivatalait, a rendőrségi központ teljes apparátusával, őrszobákkal, tantermekkel, fogdával stb., ami egymagában igénybe venné az épület tekintélyes részét. Itt találhatna otthon az állam-építészeti hivatal, a kir. főügyészség, az állami köntársok vezetősége, a tankerületi főigazgatóság, a tanfelügyelőség, a folyam mérnökség, a kulturmérnöki kirendeltség, az iparfelügyelőség, az állami erdőhivatal, az állami vegyvizsgáló állomás, az állami anyakönyvi hivatal, az állami munkaközveitő stb. stb. hivatal és az állami hivatalok vezetői, illetőleg egyéb hivatalnokai és alkalmazottai, akiknek részére természetbeni lakás jelöltetnék ki.

Az elhelyezendő hivatalok révén érdekelt miniszteriumok természetesen a legmelegebben pártolják az állami palota létesítésének eszméjét. A pénzügyminiszter azonban ezidőszerint állig be van gombolkozva és nem mond se igent, se nemet. Az illetékes köröknek az a véleménye, hogy arra az esetre, ha az építkezés csak némileg is rentabilisnek mutatkozik, amire főként a palota árkádjában elhelyezendő üzletek bérjövödelméből lehet számítani, a pénzügyminiszter hozzájárulása is meg lesz nyerhető. Érdekes, hogy azok, akik az állami palota építésének tervét ellenzik, minthogy tárgyi indokokat nem tudnak ellene felhozni, rendszerint egy kézlegyintéssel intézik el a dolgot, hogy „úgy se lesz abból semmi, nincs rá pénz”. Készségtelenül nagy dolog a szükséges egymilliórd előteremtése. És ha ezt Szege den kellene összehozni, úgy az eredmény kevés sikerrel biztatna. Ámde ha meggondoljuk, hogy koronánk mai értékviszonyai mellett is annak ingatlanba való befektetése — természetesen a kockázatos börzespekulációktól eltekintve — előnyösnek tekinthető és az építkezés a horribilisen magas költségek dacára is más teljesítményekkel szemben aranyparitás alatt áll, úgy egyáltalán nem tartjuk olyan lehetetlennek, hogy az állam, mely ha kell és ha az célszerűnek mutatkozik, a szükséges tőkét elő tudja teremteni, nem zárkozik el feltétlenül egy csak megközelítően is rentabilisnek mutató építkezési terv kivételétől. Az ügynek váratlanul segítségére lehet különben a most szóban forgó külföldi nagy kölcsön is, melynek egyik feltétele lesz, hogy az állam azt hasznos beruházásokra, az államvagyongyarapítására lesz köteles fordítani.

Az állami palota építési ügyének előkészítése egyébként a város tanácsánál jutott kátyúba. Regdon főtanácsos ugyanis az építkezés céljaira a legalkalmasabb, sőt egyedül alkalmas teleknek a Rákóczi teret tartja. A tanács álláspontja a telekátengedés kérdésében ingadozó. Eleinte nem volt hajlandó a kért telket átengedni, majd bizonyos kikötések ellenében erre hajlandóságot mutatott, végül legutóbb a város közönségének